

CRNA GORA
MINISTARSTVO FINANSIJA

**IZVJEŠTAJ O IMPLEMENTACIJI PROGRAMA
REFORME UPRAVLJANJA JAVNIM FINANSIJAMA
2016-2020, U 2016. GODINI**

Mart 2017

I UVOD

Vlada Crne Gore je, 3. decembra 2015. godine, usvojila *Program reformi upravljanja javnim finansijama 2016-2020* (u daljem tekstu: „Program“). Programom se definišu ključni reformski planovi u ovoj oblasti, koji imaju za cilj povećanje odgovornosti i obezbjeđivanje pouzdanog finansijskog upravljanja, kroz unaprijeđenje ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti u upravljanju javnim resursima. Implementacija Programa će obezbijediti bolju koordinaciju i međuresornu saradnju u planiranju, sprovođenju i monitoring politika vezanih za makro i fiskalnu stabilnost, alokaciju i korišćenje javnih resursa, kao i unaprijeđenu transparentnost sistema upravljanja javnim finansijama. Reforma upravljanja javnim finansijama je neophodna kako bi se obezbijedila fiskalna održivost i pravilno upravljanje javnim finansijama u skladu sa odredbama zakonodavstva Evropske unije (EU) i za cilj ima ostvarenje rezultata koji će omogućiti značajno unaprijeđenje funkcionisanja sistema budžeta, sistema menadžerske odgovornosti, izvršenja budžeta, unutrašnje i eksterne revizije. Realizacija Programa je ključna osnova za osiguranje dalje podrške iz sredstava Instrumenta prepristupne podrške (IPA) i jedan od preduslova za korišćenje sektorske budžetske podrške iz Ipe. Program je, istovremeno, značajan i kada je riječ o koordinaciji napora za ispunjenje mjerila za otvaranje ili zatvaranje pristupnih pregovora u određenom broju pregovaračkih poglavlja, pri čemu posebno u pregovaračkim poglavljima: 5 - Javne nabavke; 16 - Oporezivanje; 17 - Ekonomska i monetarna politika i 32 - Finansijska kontrola.

Za praćenje realizacije Programa zaduženo je Ministarstvo finansija, a Programom je predviđena obaveza Ministarstva da počev od 2017. godine izvještava Vladu o implementaciji Programa i predloži eventualne izmjene i dopune Programa. Vlada je u obavezi da dva puta godišnje informiše Evropsku komisiju o napretku ostvarenom u realizaciji Programa.

Izvještaj je pripremljen na osnovu Akcionog plana za implementaciju Programa 2016-2020, koji je Koordinaciona grupa usvojila u 2016. godini, a koji detaljno razrađuje aktivnosti i ciljeve definisane u Programu. Izvještaj sadrži opisni i tabelarni prikaz realizacije aktivnosti iz Akcionog plana čiji je početak i/ili završetak planiran za 2016. godinu. Izvještaj (opisni dio) nije ograničen na informacije o dospelim aktivnostima u 2016. godini, već sadrži i informacije o drugim aktivnostima koje su realizovane u relevantnim oblastima i od značaja su za ostvarivanje ciljeva definisanih Programom. Izvještaj u okviru zaključnih razmatranja sadrži analizu identifikovanih rizika u realizaciji Programa i prijedloge i smjernice za njihovo otklanjanje i unaprijeđenje efikasnosti koordinacije i realizacije. Sačinjenje na osnovu informacija prikupljenih od strane članova Koordinacione grupe i predstavnika institucija nadležnih za realizaciju Programa.

II IMPLEMENTACIJA PROGRAMA REFORME UPRAVLJANJA JAVNIM FINANSIJAMA U 2016. GODINI

Nakon što je Vlada Crne Gore, na sjednici održanoj 3. decembra 2015. godine, usvojila Program reforme upravljanja javnim finansijama 2016-2020, Ministarstvo finansija je pokrenulo aktivnosti u cilju pripreme i usvajanja detaljnog akcionog plana za njegovu realizaciju i uspostavljanja mehanizama efikasnog praćenja realizacije Programa. U skladu sa obavezama predviđenim Programom, u februaru 2016. godine formirana je *Koordinaciona radna grupa za kontinuirano praćenje implementacije Programa reforme upravljanja javnim finansijama 2016-2020* (u daljem tekstu "Koordinaciona grupa"), koju čine predstavnici institucija nadležnih za realizaciju Programa: Ministarstva finansija, Državne revizorske institucije, Uprave za javne nabavke, Poreske Uprave. Član Koordinacione grupe je i predstavnik Odbora za ekonomiju, finansije i budžet Skupštine Crne Gore. Koordinacionom grupom predsjedava predstavnik Ministarstva finansija, a zadatak grupe je da kontinuirano prati realizaciju Programa, održava redovne sastanke u cilju razmatranja napretka ostvarenog u realizaciji, pripreme izvještaja o implementaciji i koordinacije aktivnosti u okviru projekata tehničke podrške u ovoj oblasti.

Uz pomoć konsultanta, angažovanog u okviru projekta tehničke podrške finansirane iz sredstava Instrumenta za evropsku integraciju¹, Koordinaciona grupa je pripremila, a zatim i usvojila, sveobuhvatan petogodišnji Akcioni plan za realizaciju Programa reforme upravljanja javnim finansijama 2016-2020 (u daljem tekstu „Akcioni plan“)², koji detaljno razrađuje aktivnosti i ciljeve definisane u Programu. U Akcionom planusu, pored oblasti obuhvaćenih Programom, definisane aktivnosti u tri dodatne oblasti, koje prvobitno nijesu bile dio Programa: oblasti državne pomoći, oblasti carine i oblasti revizije sredstava iz fondova EU (aktivnosti Revizorskog tijela). Dodavanjem ove tri oblasti, omogućena je koordinacija i praćenje razvoja cjelokupnog sistema upravljanja javnim finansijama, odnosno svih oblasti koje su povezane ili su dio sistema. Akcionim planom su detaljnije razrađeni rezultati i indikatori aktivnosti iz Programa, a revidirani su podaci o finansijskim sredstvima³ potrebnim za realizaciju pojedinačnih aktivnosti.

Precizno definisanje iznosa sredstava omogućilo je donošenje odluke o raspodjeli sredstava predviđenih za realizaciju IPA 2014 projekta „Podrška politikama upravljanja javnim finansijama“⁴ na pet komponenti⁵ koje se odnose na različite oblasti upravljanja javnim

---

¹konsultant Bojan Pogačar, konsultantska kuća „DFC“ S.A.U.;

²Annex ovog Izvještaja;

³Realizacijadijela planiranih aktivnosti i jačanja administrativnih kapaciteta biće obezbijeđena u okviru:

- IPA 2014 projekta „Podrška politikama upravljanja javnim finansijama“,
- IPA 2014 projekta „Implementacija sistema elektronskih javnih nabavki“,
- IPA 2014 projekta „Podrška Poreskoj upravi“,
- IPA 2014 višekorisničkog projekta „Jačanje ekonomskog upravljanja i upravljanja javnim finansijama“
- IPA 2014 projekta „Podrška Upravi carina“

⁴Rješenje Ministarstva finansija br. 01-80971/1od 18.05.2016. godine

finansijama, kako bi se omogućila efikasna realizacija projekta. Donošenje pomenute odluke o podjeli na različite komponente, omogućilo je iniciranje pripremnih aktivnosti za raspisivanje tendera za realizaciju predmetnih projekata. Projekat „Podrška politikama upravljanja javnim finansijama“ predstavlja jedan od ključnih projekata kroz koje je planirana realizacija velikog broja aktivnosti definisanih Programom, a odnosi se na sljedeće oblasti: programski budžet, razvoj sistema unutrašnjih finansijskih kontrola, unaprijeđenje IT sistema za planiranje budžeta, implementaciju centralizovanog obračuna zarada, unaprijeđenje i jačanje institucionalnog i pravnog okvira u oblasti državne pomoći i javnih nabavki, razvoj i jačanje kapaciteta Državne revizorske institucije i Revizorskog tijela.

Izuzev iznosa finansijskih sredstava, prilikom usvajanja Akcionog plana revidirani su i rokovi za realizaciju određenog broja aktivnosti. Naime, imajući u vidu da je Finansijski sporazum između Vlade Crne Gore i Evropske komisije o Godišnjem nacionalnom programu Ipe za Crnu Goru za 2014.godinu, čije je potpisivanje preduslov za pokretanje tendera, potpisan u decembru 2015. godine, a da su rokovi navedeni u Programu zasnovani na očekivanjima da će tenderski postupci biti sprovedeni u 2015/2016. godini, isto je prouzrokovalo odlaganje početka realizacije značajnog broja aktivnosti. Takođe, odluka o konačnoj raspodjeli budžeta predviđenog za realizaciju IPA 2014 projekta „Podrška politikama upravljanja javnim finansijama“ mogla je biti donesena tek nakon što je, uz podršku eksterno angažovanog konsultanta, pripremljena nova procjena prilikom pripreme Akcionog plana, što je dodatno uslovalo odlaganje pokretanja tendera za projekte i početak realizacije istih. U drugoj polovini 2016.godine, uz okviru projekta tehničke podrške koji se realizuje iz sredstava Instrumenta za evropsku integraciju, angažovan je tim konsultanata sa zadatkom pružanja podrške nadležnim institucijama u pripremi tenderske dokumentacije za svih pet komponenti pomenutog projekta. Odstupanja od definisanih rokova i potreba dodatnog usaglašavanja dokumentacije koju su pripremili konsultanti, prouzrokovala je dodatno prolongiranje raspisivanja tendera.

U nastavku su informacije o realizaciji aktivnosti iz Programa, odnosno Akcionog plana, po oblastima, čiji je početak ili završetak planiran u 2016. godini, kao i informacije o drugim aktivnostima koje su realizovane u 2016. godini a doprinose ostvarenju ciljeva definisanih Programom.

---

⁵Projekat „Unaprijeđenje politika upravljanja javnim finansijama“, ukupne vrijednosti 4 miliona eura, podijeljen je na pet komponenti:

- 1) Unaprijeđenje budžetskog sistema i razvoj PIFC sistema (vrijednost: 1,55 mil.eura)
- 2) Unaprijeđenje IT sistema Direktorata za budžet (vrijednost: 0,3 mil. eura)
- 3) Implementacija centralizovanog obračuna zarada (vrijednost: 0,6 mil. eura)
- 4) Unaprijeđenje i jačanje institucionalnog i pravnog okvira u oblasti državne pomoći i javnih nabavki (vrijednost: 0,875 mil. eura)
- 5) Razvoj i jačanje Državne revizorske institucije i Revizorskog tijela (vrijednost: 0,67 mil. eura)

Oblast A: Održivi fiskalni okvir, planiranje i budžetiranje javne potrošnje

Aktivnosti u ovoj oblasti, čija je realizacija predviđena Programom i Akcionim planom, treba da doprinesu realizaciji sljedećih ciljeva:

- 1) srednjoročni budžetski okvir treba da odlikava Vladine politike i strateške ciljeve i da sadrži fiksne limite potrošnje za sve potrošačke jedinice prvog nivoa;
- 2) kreirati efikasan sistem mjerenja učinka budžetskih programa u cilju povećanja efikasnosti i transparentnosti javne potrošnje;
- 3) unaprijediti planiranje kapitalnog budžeta i izvještavanje o realizaciji kapitalnih projekata.

Krajem 2015.godine je, u cilju unaprijeđenja procesa planiranja i višegodišnjih preuzetih obaveza, budžetski cirkular unaprijeđen na način da sadrži djelove koji se odnose isključivo na višegodišnje preuzete obaveze. Ova nadgradnja postojećeg budžetskog cirkulara obuhvatila je podatke o ugovorenoj vrijednosti, vremenskom okviru realizacije i izvorima finansiranja. Paralelno sa budžetskim cirkularom, potrošačkim jedinicama je dostavljen prijedlog nove, revidirane programske strukture, što predstavlja prvi korak u revidiranju postojeće programske strukture i pripremu za realizaciju aktivnosti u ovoj oblasti, predviđenih Akcionim planom za 2017. godinu⁶. Po pitanju jačanja srednjoročnog budžetskog okvira, kao i implementaciji programskog budžeta, Direktorat za budžet Ministarstva finansija je u 2016.godini finalizovao Nacrt odluke o načinu pripreme i sadržaju programskog budžeta. U toku je procedura usaglašavanja dokumenta sa relevantnim institucijama, a usvajanje odluke je planirano za II kvartal 2017. godine⁷. Osim navedenog, u saradnji sa budžetskim jedinicama, napravljena je revizija postojeće programske strukture, kako bi se definisali zahtjevi po pitanju izmjena ili uklanjanje određenih programa. Intenziviranje aktivnosti na uvođenju svih elemenata programskog budžeta za sve budžetske korisnike je, kao što je navedeno, predviđeno u okviru IPA projekta, za koji bi tender trebalo da bude pokrenut u 1. kvartalu 2017. godine.

Najznačajniju aktivnost realizovanu u 2016.godini, u ovoj oblasti Programa, predstavlja usvajanje Plana sanacije budžetskog deficita i javnog duga, koji je pripremljen i usvojen paralelno sa usvajanjem Zakona o budžetu za 2017. godinu. Plan sanacije budžetskog deficita i javnog duga za period 2017-2021.godina je usmjeren na očuvanje povjerenja finansijskih tržišta u javne finansije Crne Gore uz definisanje paketa reformskih mjera u cilju sprovođenja značajnije fiskalne konsolidacije na srednji rok. Ovaj plan ima za cilj da obezbijedi smanjenje budžetskog deficita na nivo ispod 3%, i usporavanje rasta javnog duga u odnosu na BDP, budući da se javni dug u navedenom srednjoročnom periodu ne može vratiti na nivo ispod 60%, zbog finansiranja prioritetne dionice autoputa. Fokus Sanacionog plana je ostvarenje ravnoteže tekućeg budžeta, koja će spriječiti zaduživanje za tekuću potrošnju, sprovođenjem

⁶Aktivnosti A2.2, A2.4, A2.5 i A3.1 iz Akcionog plana

⁷Akcionim planom je predviđena mogućnost donošenja nove odluke i u narednim godinama, u slučaju da bude potrebno, što će zavistiti od dinamike i zahtjeva koji se nametnu u toku procesa uspostavljanja programskog budžeta;

paketa mjera usmjerenih na rast budžetskih prihoda i kontrolisanje rashoda, čiji će efekat iznositi 3,2% BDP-a u 2017. godini. U skladu s tim, projektovani budžetski deficit će se kretati silaznom putanjom sa 6% BDP-a u 2017. godini, padaće do 3,9% BDP-a u 2019. godini, da bi u 2020. godini prešao u zonu budžetskog suficita u visini od 0,9% BDP-a. Istovremeno, javni dug će rasti do 2019. godine, kada će dostići najviši nivo od oko 79,5% BDP-a, nakon čega uspostavlja silazni trend i spušta se na 74% BDP-a u 2021. godini. Reformskim mjerama u okviru sanacionog plana obezbijediće se održiv rast u budućnosti, a iste neće prouzrokovati veće ekonomske probleme, odnosno neće biti realizovati mjere kojima se kratkoročno obezbjeđuje ekonomska stabilnost, a dugoročno ugrožava razvoj ekonomskog sistema.

U skladu sa odredbama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti („Sl. list CG“ br. 20/14 i 56/14) i Programom rada Vlade za 2017. godinu, predviđeno je da Vlada do kraja II kvartala utvrdi, na prijedlog Ministarstva finansija, prijedlog fiskalne strategije za period 2017-2020. koji će, uz mišljenje Centralne banke, biti dostavljen Skupštini Crne Gore na usvajanje. Prijedlog fiskalne strategije će sadržati makroekonomski i fiskalni okvir za period 2017-2020, uključujući i podatke o kretanju javnog duga, kao i o strukturnim reformama koje će se sprovoditi u narednom četvorogodišnjem periodu. U toku je priprema Nacrta fiskalne strategije, a imajući u vidu da je zbog značaja dokumenta, potrebe internog usaglašavanja i uvažavanja sugestija relevantnih međunarodnih institucija (MMF, Svjetska banka), neophodno izdvojiti dodatno vrijeme za njegovu finalizaciju, prolongiran je rok iz Akcionog plana i umjesto u I kvartalu 2017. godine, Programom rada Vlade definisano utvrđivanje prijedloga u II kvartalu 2017.

Kada je riječ o aktivnostima iz Akcionog plana koje se odnose na oblast strateškog planiranja, Vlada Crne Gore je u novembru 2016. godine donijela Uredbu o izmjenama i dopunama Uredbe o organizaciji i radu državne uprave („Sl. list CG“ br. 03/17), kojom je definisano da će za koordinaciju i praćenje usklađenosti strategija kojima se utvrđuju javne politike biti zaduženo novoformirano Ministarstvo evropskih poslova. U narednom periodu je planirano usvajanje izmjena Poslovnika o radu Vlade, kojim će se obezbijediti potpuno uspostavljanje institucionalnog i regulatornog okvira za strateško planiranje na nivou državne uprave. Imajući u vidu pomenute organizacione promjene, očekuje se da će, nakon uspostavljanja strukture organizacione jedinice Ministarstva evropskih poslova, zadužene za oblast strateškog planiranja, aktivnosti na izradi metodologije za izradu strateških dokumenata biti intenzivirane u prvoj polovini 2017. godine. U saradnji sa SIGMA-om je djelimično realizovana aktivnost iz Akcionog plana koja podrazumijeva izradu analize funkcionalnosti postojećeg sistema strateškog planiranja, u dijelu koji se odnosi na komparativnu analizu sistema koji postoje u susjednim državama.

Većina aktivnosti iz Akcionog plana koje se odnose na ovu oblast biće implementirane u okviru IPA 2014 projekta „Podrška politikama upravljanja javnim finansijama“. Priprema tenderske dokumentacije za relevantne komponente pomenutog projekta je u finalnoj fazi i pokretanje tendera se očekuje u narednim mjesecima.

Oblast B: Izvršenje budžeta

Ciljevi definisani Programom u oblasti izvršenja budžeta su sljedeći:

- 1) Jačanje administrativnih kapaciteta Poreske uprave u cilju poboljšanja ubiranja dažbina, doprinoseći na taj način fiskalnim prihodima budžeta
- 2) Usklađivanje sistema javnih nabavki sa zakonodavstvom EU u oblasti javnih nabavki u cilju uspostavljanja efikasnog, transparentnog i konkurentnog sistema javnih nabavki u Crnoj Gori
- 3) Kvalitetnije praćenje i izvještavanje o javnom dugu, definisanje i uspostavljanje jasnih procedura vezano za upravljanje javnim dugom i analizu zaduženosti, upravljanje gotovinom i realizacijom transakcija plaćanja duga.

Pored aktivnosti Poreske uprave, aktivnosti u oblasti javnih nabavki i upravljanja javnim dugom, Akcioni plan je obuhvatio i tri nove podoblasti, : oblast carina, državne pomoći i oblast zarada u javnom sektoru.

Kada je riječ o podoblasti koja se odnosi na naplatu prihoda, odnosno aktivnosti **Poreske uprave**, u 2016. godini je dospjela aktivnost iz Akcionog plana koja podrazumijeva jačanje administrativnih i operativnih kapaciteta Poreske uprave, u skladu sa standardima i zahtjevima EU definisanim u poglavlju 16 – Oporezivanje. Početak realizacije ove aktivnosti je bio planiran za IV kvartal 2016. godine, a imajući u vidu da će se ista realizovati kroz Twinning IPA 2014 projekat „Podrška Poreskoj upravi“, uslijed dugotrajnih procedura selekcije twinning partnera i pripreme plana rada i ugovora, početak realizacije je odložen za II kvartal 2017. godine. Za twinning partnera je izabrana Španija, a realizacija projekta će trajati 18 mjeseci.

U 2016.godini su djelimično sprovedene mjere jačanja informacionog sistema Poreske uprave, kroz aktiviranje modula za analizu rizika i implementaciju modula za praćenje rada poreskih inspektora. Na bazi informacija koje se obezbjeđuju kroz modul za analizu rizika, identifikuju se i analiziraju rizični poreski obveznici i omogućava preventivno djelovanje, u cilju spriječavanja nastanka poreskog duga. Modul za praćenje rada inspektora podrazumijeva elektronsko unošenje naloga, zaduženja i izvještaja, čime se obezbjeđuje lakše praćenje rada inspektora i postupanja po predmetima koji im se dodjeljuju. Dalje mjere jačanja informacionog sistema Poreske uprave će biti implementirane kroz pomenuti Twinning projekat.

Aktivnosti **Uprave carina**, definisane Akcionim planom, odnose se na implementaciju novih IT rješenja koja će omogućiti povezivanje sa evropskim sistemima i ispunjavanje obaveza iz pregovaračkog procesa. Riječ je o implementaciji: Novog kompjuterizovanog tranzitnog sistema (NCTS), Sistema kontrole kretanja akciza (EMCS), Integrisanog sistema za upravljanje tarifom (ITMS), Sistema kontrole izvoza (ECS), Sistema kontrole uvoza (ICS), Sistema za upravljanje rizicima (RMS), Sistema za upravljanje garancijama (GMS), Šeme

registracije i identifikacije ekonomskih operatora (EORI). Početak realizacije većine aktivnosti u ovoj oblasti je planiran za 2017, 2018. i 2019. godinu.

Uprava carina je pripremila projektnu dokumentaciju za otpočinjanje tenderske procedure za realizaciju IPA 2014 projekta „Podrška Upravi carina“ za pristupanje Konvenciji o zajedničkom tranzitu i Konvenciji o olakšicama u trgovini robom. Očekuje se da će tenderska procedura za pomenuti projekat biti pokrenuta u prvoj polovini 2017. U toku 2016 godine pripremljene su tehničke specifikacije za pokretanje postupaka javnih nabavki za realizaciju aktivnosti Uprave carina u okviru projekta „Podrške implementaciji Strategije Integrisanog upravljanja granicom u Crnoj Gori“⁸, iz sredstava direktne budžetske podrške IPA 2015. Planirana je nabavka opreme za potrebe efikasnog sprovođenja carinskog nadzora i carinskih istraga, opremanje mobilnih timova za suzbijanje krijumčarenja kao i opreme za carinsku laboratoriju.

U 2016. godini su realizovane značajne aktivnosti u cilju jačanja kapaciteta Uprave carina. Uprava je u 2016. godini, u okviru projekta Svjetske Banke - IFC „Trgovinska logistika u zemljama Zapadnog Balkana“, izradila dva strateška dokumenta „Strateški okvir za upravljanje rizikom“, i „Registar Rizika“. Iz sopstvenih sredstava Uprava je implementirala projekat „Elektronski registar upravljanja rizikom“, kojim je uspostavljen novi elektronski sistem koji omogućava da se sve aktivnosti u sistemu za upravljanje rizikom Uprave carina sprovode kroz elektronsku aplikaciju: prikupljanje informacija, evidencija, analiza, prosljeđivanje, baze podataka, testiranje, izrada profila rizika, evaluacija djelovanja profila, ažuriranje i izvještavanje. U okviru realizacije Projekta „Podrška izgradnji kapaciteta i akreditaciji carinske laboratorije Crne Gore“, finansiranog iz sredstava rezervi IPA 2013, koji je otpočeo u aprilu 2016. godine održane su obuke službenika carinske laboratorije (ISO 9001 i ISO 17025), dostavljeni su predlozi procedura i održane su konsultacije kako bi se iste prilagodile uslovima rada carinske laboratorije.

Kroz instrument Evropske Komisije TAIEX realizovane su: ekspertska misija na temu pregled akciznog sistema Uprave carina u cilju sagledavanja moguće nadogradnje/ili razvoja novog nacionalnog akciznog sistema, uz preporuke i podršku u pripremi Uprave carina za razvoj EMCS u aprilu 2016.; ekspertska misija za usklađivanje sa *acquis* u području kretanja akciznih proizvoda i praksa u uređenju sistema nadzora i podrška u izradi ToR, u septembru 2016. godine; ekspertska misija o analizi rizika u zajedničkom tranzitnom postupku, u junu 2016. i misija na temu sistem za upravljanje rizikom u novembru 2016; misija na temu opis funkcionalnosti sistema za upravljanje rizikom u NCTS-u, u decembru 2016.

Kada je riječ o obukama, kroz TAIEX je u septembru 2016. godine realizovana je studijska posjeta Upravi carina Hrvatske na temu tradicionalnih sopstvenih sredstava, a u okviru Programa CUSTOMS 2020, u 2016. godini surealizovane radne posjete službenika Uprave carina: Carinskoj upravi Austrije na temu porijeklo robe, Upravi carina Srbije na temu carinska revizija, i dvije posjete Carinskoj upravi Hrvatske na temu zabrana i

---

⁸Aktivnost je definisana u Akcionom planu;

ograničenja propisanih odlukom o kontrolnoj listi za uvoz i izvoz roba i na temu carinska laboratorija u Zagrebu. U saradnji sa Svjetskom carinskom organizacijom realizovane su radionice za carinske službenike na temu Izrada studije za mjerenje vremena zadržavanja robe i korišćenje TRS softvera, u maju 2016. godine, radionica za kontrolu prenosa novca preko granice, u septembru 2016. godine i radionica u cilju modernizacije carinske laboratorije u oktobru 2016. godine.

U 2016. godini je usvojena Poslovna strategija Uprave carina, koja definiše viziju i misiju Uprave, kao i strateške ciljeve za period 2016-2018. U aprilu 2016. godine usvojena je i Strategija za upravljanje ljudskim resursima, kojom su utvrđene osnovne smjernice za upravljanje ljudskim resursima za period 2016-2018. godine, u odnosu na potrebe i zahtjeve carinske službe za podizanje nivoa i kvaliteta rada po ovom pitanju u skladu sa savremenom praksom i procesom pridruživanja EU. Pripremljen je Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Carinskog zakona kojim će se nastaviti dalje usklađivanje sa Konvencijom o zajedničkom tranzitu.

U oblasti **javnih nabavki** u 2016. godini su djelimično realizovane aktivnosti koje se odnose na usaglašavanje postojećeg nacionalnog zakonodavstva s pravnom tekovinom Evropske unije. Ministarstvo finansija je u julu 2016. godine formiralo radni tim za pripremu novog zakona o javnim nabavkama kojim će se obezbijediti usklađenost s EU direktivama. Nacrt je pripremljen i dostavljen relevantnim institucijama na dalje usaglašavanje. Programom rada Vlade za 2017. godinu planirano je utvrđivanje prijedloga novog zakona u II kvartalu 2017. godine. Paralelno s pripremom novog zakona, radna grupa priprema i tabelu usklađenosti kako bi se procijenio nivo harmonizacije izmijenjenog zakonodavstva sa relevantnim direktivama EU.

Po pitanju sprovođenja kampanje za podizanje svijesti javnosti, utvrđeni su pravci i način na koji će se isto realizovati: *Help desk* centar za savjetodavne i konsultantske usluge; izradu komunikacionih smjernica za privredne subjekte za mala i srednja preduzeća, čija je izrada u toku; sporazume o saradnji sa drugim državnim institucijama i nastavak saradnje sa organima potpisnicama prethodnih sporazuma/ memoranduma; kroz pristup informacijama o javnim nabavkama na Portalu javnih nabavki i kroz objavljivanje svih srodnih dokumenata o javnim nabavkama; kroz redovno izvještavanje javnosti preko Portala o sprovođenju Plana integriteta; kroz Forum o javnim nabavkama i dr. U 2017. godini će se intenzivirati aktivnosti usmjerene ka podizanju svijesti javnosti o značaju uspostavljanja efikasnog sistema javnih nabavki.

U skladu sa Programom i načinom stručnog osposobljavanja i usavršavanja u oblasti javnih nabavki za 2016. godinu, Uprava za javne nabavke je organizovala i realizovala dvanaest obuka u različitim crnogorskim opštinama. U 2016. godini je obučeno 258 službenika. Intenziviranje aktivnosti vezanih za obuke službenika očekuje se s početkom realizacije IV komponente IPA 2014 Projekta „Podrška politikama upravljanja javnim finansijama“ – „Uspostavljanje institucionalnog i pravnog okvira u oblasti državne pomoći i javnih nabavki“

u 2017. godini. U okviru pomenutog projekta, biće pripremljeni i dodatni materijali za obuke posebnih ciljnih grupa koje su uključene u sistem javnih nabavki.

U prvoj polovini 2017.godine se očekuje objava tendera za realizaciju IPA 2014 projekta „Implementacija elektronskog sistema javnih nabavki“. U toku je finalizovanje tenderske dokumentacije, a cilj uvođenja *e-procurement* sistema je povećanje transparentnosti i efikasnosti javnih nabavki, unaprijeđenje monitoringa, doprinos borbi protiv korupcije, kao i uspostavljanje jedinstvenog sistema javnih nabavki kroz unifikaciju i standardizaciju procedura.

U oblasti **državne pomoći** u 2016.godini je dospjela aktivnost iz Akcionog plana koja se odnosi na sprovođenje praćenja rezultata (*track record*) kroz analize nacionalnih slučajeva državne pomoći u običajnom pravu Evropske zajednice. Odjeljenje za državnu pomoć Ministarstva finansija sprovodi praćenje ostvarenih rezultata u kontekstu donošenja rješenja o usklađenosti sa pravilima državne pomoći, kao i povećanja broja prijavljenih slučajeva državne pomoći od strane svih potencijalnih davalaca državne pomoći. Transparentnost ovog procesa ogleda se u pravovremenom održavanju *web site*-a Komsije za kontrolu državne pomoći, za čije je održavanje zaduženo Odjeljenje za državnu pomoć. U 2016.godini je realizovano je 19 slučajeva državne pomoći. Očekuje se da će se ovaj broj povećati s početkom realizacije planiranog IPA projekta⁹, kao i još većom posvećenošću jačanju svijesti institucija o potrebi pravovremenog prijavljivanja dodele državne pomoći i značaja usklađivanja iste sa Zakonom i pravilima. Intenziviranje ostalih aktivnosti u oblasti državne pomoći u skladu sa Akcionim planom je planirano u 2017. godini, s početkom realizacije IPA projekta, a odnosiće se na jačanje institucionalnog okvira i pravnog sistema u oblasti državne pomoći, jačanje administrativnih kapaciteta i uspostavljanje adekvatnog IT rješenja za davanje državne pomoći. Ove aktivnosti treba da doprinesu ispunjavanju preduslova za napredak u pregovorima u poglavlju 8 – Politika konkurencije.

Određeni napredak je ostvaren u sprovođenju reforme Direkcije za upravljanje **javnim dugom**, analizu zaduženosti, upravljanje gotovinom i odnose sa inostranstvom. Implementirano je novo softversko rješenje za upravljanje javnim dugom, odnosno modul računovodstvenog sistema SAP koji koristi Državni trezor, čime je omogućeno bolje praćenje promjena i trendova u nivou javnog duga, preciznije izvještavanje i pravovremeno servisiranje obaveza plaćanja po kreditima.

Uz podršku Međunarodnog monetarnog fonda, sprovedene su obuke službenika Direkcije za upravljanje javnim dugom na temu analize zaduženosti, izrade strategije za upravljanje javnim dugom i kreiranja različitih modela za izradu projekcija kretanja nivoa javnog duga. Dodatne obuke su planirane u 2017. Istovremeno je, u saradnji sa konsultantom, izvršena analiza slabosti postojeće Strategije za upravljanje javnim dugom, a rezultat analize je predstavljao osnovu za definisanje relevantnih mjera i kreiranje projekcija potrebnih za

---

⁹IV komponente IPA 2014 Projekta „Podrška politikama upravljanja javnim finansijama“ – „Uspostavljanje institucionalnog i pravnog okvira u oblasti državne pomoći i javnih nabavki“

pripremu Predloga mjera sanacije budžetskog deficita i javnog duga. Očekuje se da će nova strategija za upravljanje dugom, koja će se odnositi na period 2018-2020. godine biti finalizovana i usvojena u prvoj polovini 2018. godine.

Dinamika sprovođenja promjene u strukturi Direkcije za upravljanje javnim dugom, će zavisiti od dinamike usvajanja novog pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva finansija. Prijedlog nove strukture je pripremljen, predviđeno je formiranje dvije direkcije: direkcije za upravljanje dugom, analizu zaduženosti i odnose sa inostranstvom (*Front Office*) i direkcije za upravljanje gotovinom, servisiranje duga, evidenciju državnog duga i duga lokalne samouprave (*Back Office*). Direkcija za upravljanje dugom, analizu zaduženosti i odnose sa inostranstvom će biti zadužena za obezbjeđivanje nedostajućih finansijskih sredstava, saradnju sa domaćim i ino kreditorima, pregovore o kreditnim aranžmanima, restrukturiranju duga, izdavanje državnih hartija od vrijednosti, zaključivanje ugovora sa kreditorima. Takođe, u nadležnosti *Front Office* je izdavanje državnih garancija i transferno kreditiranje (*on-lending*). Direkcija za upravljanje gotovinom, servisiranje duga, evidenciju državnog duga i duga lokalne samouprave biće zadužena za poslove upravljanja gotovinom, potvrđivanje transakcija i podataka o dugu, poravnanje transakcija zaduživanja, realizaciju isplata za servisiranje duga, pripremu računovodstvenih informacija, uparivanje bankovnih računa i ažuriranje baze podataka o dugu i pripremu statističkih podataka. Očekuje se da će promjene u strukturi organizacione jedinice u čijoj je nadležnosti oblast upravljanja javnim dugom obezbijediti jasno razgraničenje dužnosti, uspostavljanje jasnih procedura i bolju organizaciju posla, čime će se smanjiti operativni rizici i povećati efikasnost službe.

U oblasti **obračuna zarada u javnom sektoru**, u martu 2016.godine je usvojen Zakon o zaradama zaposlenih u javnom sektoru („Sl. list CG“ br. 16/16). Zakon je donesen u cilju usklađivanja visine zarada u svim segmentima javnog sektora, u skladu s istim principima, za funkcionere, zaposlene u administraciji na državnom i lokalnom nivou, preduzećima u većinskom vlasništvu države i lokalnih samouprava i drugim institucijama i organima koje vrše javna ovlašćenja. Veliki dio podzakonskih akata je usvojen, a usvajanje jednog preostalog akta je planirano za I kvartal 2017.U završnoj fazi je priprema tenderske dokumentacije za realizaciju IPA projekta (III komponenta projekta „Podrška politikama upravljanja javnim finansijama“), kojim će se obezbijediti implementacija novog softverskog rješenja za centralizovani obračun zarada. Novi softver bi trebalo da omogući centralizovani obračun zarada u svim potrošačkim jedinicama – korisnicima budžeta i uspostavljanje mahanizama kontrole za obračun zarada u cjelokupnom javnom sektoru i lokalnim samoupravama, a predviđeno je njegovo povezivanje sa računovodstvenim sistemom Državnog trezora SAP i softverom za planiranje budžeta.

Oblast C: Razvoj interne finansijske kontrole u javnom sektoru (PIFC)

Cilj planirane reforme u oblasti **razvoja sistema unutrašnjih finansijskih kontrola** je upravljanje javnim finansijama na efikasan, ekonomičan, efektivan i transparentan način na nivou individualnih potrošačkih jedinica.

U 2016.godini je, u ovoj oblasti, dospjela aktivnost iz Akcionog plana koja se odnosi na jačanje kapaciteta Centralne jedinice za harmonizaciju (u daljem tekstu "CHU"), Ministarstva finansija, za sagledavanje kvaliteta finansijskog upravljanja i kontrole i unutrašnje revizije. Početak realizacije ove aktivnosti je planiran za IV kvartal 2016.godine, a završetak za IV kvartal 2017. Započeta je realizacija aktivnosti u predviđenom roku, i uz podršku eksperata SIGMA-e, sprovedeno sagledavanje procesa finansijskog upravljanja i kontrole u dvije institucije. Na osnovu datih smjernica CHU je sprovela sagledavanje kvaliteta u još tri institucije. Takođe, u saradnji sa SIGMA-om organizovana je tzv. FOKUS grupa, odnosno konsultacije sa predstavnicima državnih institucija i lokalnih samouprava u cilju prikupljanja informacija i podataka potrebnih za ažuriranje priručnika i smjernica za finansijsko upravljanje i kontrolu.

Jačanje kapaciteta zaposlenih uključenih u implementacije sistema unutrašnjih finansijskih kontrola na nivou pojedinačnih potrošačkih jedinica bilo je u 2016. u fokusu Centralne jedinice za harmonizaciju. Komisija za ekonomsku politiku i finansijski sistem je u januaru 2016.godine usvojila Program obuke za sistem unutrašnjih finansijskih kontrola, koji realizuje Ministarstvo finansija u saradnji sa Upravom za kadrove. Iz oblasti finansijskog upravljanja i kontrole, održano je 14 treninga za predstavnike korisnika budžeta na centralnom i lokalnom nivou. Cilj treninga je bilo uvođenje korisnika budžeta u proces upravljanja rizicima i prezentacija smjernica za uspostavljanje i primjenu upravljanja rizicima u javnom sektoru, kao i pomoć u pripremi Plana razvoja finansijskog upravljanja i kontrole, kao i izrada internih pravila i procedura.

U oblasti interne revizije, CHU je, u saradnji sa Upravom za kadrove započela implementaciju Programa kontinuirane profesionalne edukacije sertifikovanih internih revizora u javnom sektoru. Tokom 2016.godine održano je 20 radionica za unutrašnje revizore na centralnom i lokalnom nivou, na teme: metodologija unutrašnje revizije, uzorkovanje, planiranje unutrašnje revizije, pisanje revizorskog izvještaja i revizija programa/projekata finansiranih od strane EU. U 2016.je, u saradnji sa Centrom za izvrsnost u finansijama iz Slovenije (CEF) i britanskim Ovlašćenim institutom za javne finansije i računovodstvo (CIPFA), nastavljen je treći krug Programa obuke i sertifikacije za 33 unutrašnja revizora u javnom sektoru Crne Gore. Cilj Programa je obuka zaposlenih u javnom sektoru u skladu sa međunarodno priznatim standardima i najboljom praksom, kao i sticanje međunarodno priznatih sertifikata za obavljanje poslova unutrašnje revizije u javnom sektoru. Obavljena je praktična obuka unutrašnjih revizora Ministarstvu finansija i Ministarstva unutrašnjih poslova za obavljanje revizije 3E uz pomoć SIGMA-e. Pored toga, urađena je i analiza postojeće metodologije rada unutrašnje revizije uz pomoć predstavnika SIGMA-e.

Oblast D: Finansijsko izvještavanje i računovodstvo

Ciljevi aktivnosti predviđenih u ovoj oblasti Programa su:

- 1) poboljšanje kvaliteta upravljanja javnim finansijama i izvještavanja uvođenjem osnovnih preduslova za ključne elemente obračunskog računovodstva
- 2) osiguravanje usaglašenosti podataka sa Evropskim sistemom nacionalnih računa (ESA 2010)

Aktivnosti koje su u Akcionom planu definisane u okviru podoblasti D1 – **prelazak sa gotovinskog na obračunsko računovodstvo i finansijsko izvještavanje** proizilaze iz Strategije za prelazak javnog sektora na obračunsko računovodstvo, koju je Vlada usvojila u martu 2015. godine. Implementacija ovih aktivnosti treba da omogući potpunije i pravovremene informacije u procesu kreiranja fiskalne politike putem kvantifikovanja uticaja promjene imovine, obaveza, gotovine, odnosno korišćenja bilansa stanja u fiskalnom upravljanju. Takođe, kreiraće se dobra računovodstvena i informaciona podloga za eksterno izvještavanje u skladu sa zahtjevima Evropske komisije i Međunarodnog monetarnog fonda.

Ministarstvo finansija Crne Gore je, u saradnji sa Centrom za izvrsnost u finansijama iz Slovenije (CEF) i britanskim Ovlašćenim institutom za javne finansije i računovodstvo (CIPFA), u 2016. godini započelo realizaciju Projekta “Program obuke i sertifikacije računovođa u javnom sektoru” (PACT). Program je namijenjen zaposlenima u javnom sektoru koji imaju univerzitetsku diplomu i relevantno praktično iskustvo u oblastima kao što su priprema i izvršenje budžeta, računovodstvo, priprema informacija o finansijskom upravljanju i finansijski nadzor i kontrola. Obuka ima za cilj snaženje profesionalnih kvalifikacija za računovođe u javnom sektoru i doprinosi poboljšanom upravljanju javnim finansijama, uspostavljanju dobre prakse, borbi protiv korupcije i neefikasnom upravljanju javnim sredstvima. Obuka je usklađena sa potrebama profesionalnog razvoja crnogorske administracije u javnim finansijama i sa ostvarivanjem ciljeva Srednjoročne strategije za prelazak na računovodstvo po obračunskoj osnovi. U 2016. godini je realizovan prvi ciklus obuke za 40 polaznika. Planirano je da u martu/aprilu 2017. godine počne drugi ciklus, takođe za 40 polaznika.

Započeta je realizacija aktivnosti koje za cilj imaju izmjenu kontnog plana, odnosno njegovo prilagođavanje novim računovodstvenim zahtjevima. Akcionim planom je predviđena realizacija ove mjere do 2019. godine.

Ministarstvo finansija je u 2016. godini implementiralo pilot projekat za registraciju preuzetih obaveza (*Commitment Module*), koji ima za cilj evidentiranje kapitalnih projekata i ugovora u SAP računovodstvenom sistemu, od strane Direkcije za saobraćaj i Direkcije javnih radova. To znači da će trošenje kapitalnog budžeta moći da bude praćeno na bazi projekata kroz SAP sistem, što će omogućiti Ministarstvu finansija (Trezoru) da raspolaze informacijama o obavezama plaćanja koje dospijevaju po osnovu tih ugovora, kao i ukupne potrošnje kapitalnog budžeta. Go-live faza projekta je implementirana 1. aprila 2016. godine a post-

produkciona podrška je trajala do kraja juna 2016. Modul je u upotrebi i koristi se od strane nadležnih institucija.

U toku je realizacija aktivnosti koja se odnosi na implementaciju IT modula za upravljanje imovinom. Riječ je o modulu kojim će se uspostaviti jedinstveni registar državne imovine, čime će se omogućiti uvid u opseg i strukturu imovine koja je u vlasništvu države, nadzor nad stanjem imovine, uspostavljanje mehanizma kvalitetnog i bržeg donošenja odluka o upravljanje imovinom, kao i praćenje učinka upravljanja imovinom. Softver je programiran i izvršena je djelimična migracija podataka. Glavno radno okruženje predstavlja web aplikacija ARS (Asset Registry System) putem koje se osnovna sredstva evidentiraju u modulu osnovnih sredstava u SAP sistemu. Upravljanje podacima i autorizacijama dodijeljenih korisnicima omogućeno je u posebnoj aplikaciji. Korisnici imaju različit nivo ovlašćenja i pristupa podacima u zavisnosti od uloge koja im je dodijeljena, a za pristup jedinstvenoj evidenciji moraju imati sertifikat koji izrađuje i dodjeljuje Ministarstvo finansija. Obuka korisnika za korišćenje novog modula za upravljanje imovinom se sprovodi u tri faze: 1) obuka direktnih budžetskih korisnika; 2) obuka indirektnih budžetskih korisnika; i 3) opštine. Uprava za imovinu je krajem 2015. i početkom 2016. godine organizovala obuke za direktne budžetske korisnike. Pozivu za obuku se odazvalo 62 organa i obučeno je ukupno 106 službenika. U toku je migracija podataka, a imajući u vidu kompleksnost procesa migracije, kao i potrebu dodatne softverske asistencije kojom će se obezbijediti nesmetano funkcionisanje sistema, potreban je dodatni vremenski period za njegovu finalizaciju. Po završetku migracije podataka, aplikacija će biti puštena u produktivni rad.

Kada je riječ o uvođenju **ESA 2010 metodologije**, u 2016. godini je, od strane relevantnih institucija – Ministarstva finansija, Zavoda za statistiku – Monstat i Centralne banke, realizovan niz aktivnosti koje su uslovile značajan napredak u ovoj oblasti. U maju 2016. godine, Monstat, Ministarstvo finansija i Centralna banka su potpisali Sporazum o saradnji u oblasti statistike nacionalnih računa sektora opšte države i sa njom povezanih statistika. Svrha Sporazuma je da se, u skladu s važećim principima, utvrdi nadležnost i odgovornost sve tri institucije za pojedino područje zvanične statistike na nivou države Crne Gore, imajući u vidu zahtjeve za podacima Evropske komisije, Evropske centralne banke i Međunarodnog monetarnog fonda. Podjela posla i odgovornosti predstavlja početni korak u realizaciji aktivnosti koja se odnosi na buduću izmjenu regulatornog okvira. Takođe, Sporazumom se utvrđuju odgovornosti i obaveze za prikupljanje i razmjenu podataka između sporazumnih strana u cilju proizvodnje zvanične statistike, obezbjeđuje primjena načela profesionalne nezavisnosti u proizvodnji podataka i utvrđuju modaliteti saradnje, donošenja odluka i praćenja implementacije Sporazuma. Kako bi se obezbijedila efikasna implementacija, formiran je Odbor za praćenje implementacije, čiji se sastanci održavaju kvartalno u cilju donošenja odluka o ključnim pitanjima i daljem radu na polju statistike opšte države. Odbor je zadužen za upravljanje i praćenje sprovođenja Sporazuma, razmatranje pitanja klasifikacije institucionalnih jedinica s posebnim osvrtom na institucionalne jedinice sektora opšte države, stručna usaglašavanja koja se odnose na razvoj zvanične statistike u cilju implementacije ESA 2010 i rješavanje otvorenih pitanja iz domena implementacije ESA. Ministarstvo finansija je dodatno formiralo Radni tim zadužen za rad na implementaciji

ESA 2010 metodologije, koji između ostalog, rade na GFS (Government Finance Statistics) u saradnji sa konsultantom angažovanim u okviru IPA 2013 projekta¹⁰. U 2016.godini predstavnici Ministarstva finansija su prisustvovali nasastancima zemalja članica Evropske unije, kao zemlje kandidati za Proceduru prekomjernog deficita (EDP) i radionici za Statistiku javnih finansija (GFS), koji su održani u Luksemburgu.

Po pitanju aktivnosti koje su po Akcionom planu dospjele u 2016.godini, intenzivno se radilo na institucionalnoj klasifikaciji Opšte države. Definisani su podsektori Centralnog (S 1311), Lokalnog nivoa države (S 1313), kao i podsektora Fondova za obavezno socijalno osiguranje (S 1314). Takođe, definisan je i sektor Javnih nefinansijskih institucija (S 11001) i urađeni su tržišni testovi za sve granične slučajeve. Centralna banka Crne Gore definisala je sektor Javnih finansijskih institucija (S 12), dok je Zavod za statistiku Crne Gore definisao sektore Nefinansijskih institucija (S 11), sektor Domaćinstava (S 14) i sektor Neprofitnih institucija u službi domaćinstava (S 15). Usvajanje institucionalne klasifikacije je planirano za I kvartal 2017.godine.

U oblasti ekonomske klasifikacije, pripremljene su prevedbene tabele sa nacionalnog kontnog plana na ESA2010 kodove. U toku je radna vremenskom prilagođavanju glavnih kategorija prihoda i obračunu kamata prema ESA2010 metodologiji. Takođe, radi se i na bilježenju garancija, dividendi i kapitalnih injekcija prema pravilima iz Priručnika o deficitu i dugu i ESA2010 metodologiji. Radni tim je u saradnji sa ekspertom pripremio: obrazac za vremensko prilagođavanje glavnih kategorija prihoda, obrazac za obračun kamate, obrazac za *super dividend test* i obrazac za bilježenje garancija.

Postignut je visok stepen usaglašenosti funkcionalne klasifikacije sa COFOG klasifikacijom (klasifikacija funkcija države) koja je potrebna za implementaciju pomenute metodologije, pa se ne očekuju značajnije izmjene. U narednom period se, u skladu sa Akcionim planom, očekuje intenziviranje rada na unaprijeđenju GFS procedura. Na misijama sa ekspertom angažovanim u okviru IPA projekta identifikovani su svi neophodni izvori podataka za implementaciju i izvještavanje. Obezbijeđena je i tehnička podrška od strane MMF-a za GFS. U okviru tehničke podrške predviđene su obuke i misije eksperta. Prva obuka će biti održana u Ljubljani od 13-17 marta tekuće godine na kojoj će prisustvovati predstavnici Ministarstva finansija, Centralne banke i Monstata, dok će prva misija sa ekspertom iz Sektora za statistiku MMF-a biti održana u aprilu.

Oblast E: Razvoj i jačanje eksterne revizije

Aktivnosti u oblasti razvoja i jačanja eksterne revizije treba da doprinesu realizaciji sljedećeg cilja: standardizacija procesa vršenja finansijske revizije, revizije pravilnosti i revizije uspjeha u skladu sa ISSAI standardima.

---

¹⁰Konsultant Nikola Ljubić Karanović iz Hrvatske narodne banke

U skladu sa obavezama iz Akcionog plana, Državna revizorska institucija od jula 2016. godine radi na usaglašavanju Nacrta smjernica za reviziju završnog računa budžeta države sa ekspertima SIGMA-e. U narednim mjesecima se očekuje da eksperti SIGMA-e dostave komentare na inoviranu verziju Nacrta smjernicaa u istom periodu će biti održana i misija eksperata SIGMA-e kako bi se detaljnije razmotrile sugestije i dobila odgovarajuća pojašnjenja. DRI planira da kroz TAIEX obezbijedi studijsku posjetu nekoj od država članica EU, kako bi se upoznala sa iskustvima u vezi sa revizijom završnog računa budžeta države. DRI je u julu 2016.godine pripremila i prvi Nacrt smjernica za ocjenu primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti, nakon čega je sprovedeno usaglašavanje teksta smjernica sa predstavnicima SIGMA-e. U toku je izrada konačnog teksta, nakon čega će Nacrt biti dostavljen Senatu DRI na usvajanje.

Kada je riječ o aktivnosti koja se odnosi na obezbjeđivanje adekvatnih prostorija za rad DRI, čime će se unaprijediti revizorski kapaciteti, DRI je u IV kvartalu 2016. godine sprovedla postupak javne nabavke poslovnog prostora putem otvorenog postupka. S obzirom na činjenicu da nije bilo ponuda, postupak je obustavljen, a predmetna nabavka je planirana Planom javnih nabavki DRI za 2017. godinu. Donesena je Odluka o pokretanju tenderskog postupka i u toku je priprema tenderske dokumentacije.

DRI je u 2016.godini nastavila sprovođenje aktivnosti stručnog usavršavanja zaposlenih kroz organizovanje obuka na temu ocjene pouzdanosti sistema internih kontrola, izmjena i dopuna Zakona o javnim nabavkama, naprednog korišćenja informacionih alata. Predstavnici DRI su u 2016.godini pohađali niz seminara i radionica na različite teme u oblasti eksterne revizije, u organizaciji DRI Srbije, DRI Mađarske, Federacije evropskih računovođa, Zavoda za državnu reviziju Makedonije i dr. U 2016. godini DRI je sa Institutom računovođa i revizora Crne Gore potpisala Sporazum o saradnji, koji ima za cilj podizanje kvaliteta profesionalnih vještina revizora iz oblasti računovodstva i revizije. Kao rezultat uspješne realizacije projekta „Paralelna revizija uspjeha – PPA I“, članice Mreže vrhovnih revizorskih institucija zemalja članica kandidata i potencijalnih kandidata za članstvo u EU su se saglasile da podrže inicijativu da se tokom 2016-2017.godine sprovede drugi projekat „Paralelna revizija uspjeha – PPA II“. DRI je zajedno s predstavnicima vrhovnih revizorskih institucija iz regiona, aktivno učestvovala u ovom projektu, dok ekspertsku podršku članicama Mreže pružaju Nacionalna kancelarija za reviziju Švedske i Evropski revizorski sud u Luksemburgu.

Oblasti E, koja se odnosi na razvoj i jačanje eksterne revizije, su u Akcionom planu dodate aktivnosti **Revizorskog tijela**, koje prvobitno nijesu bile obuhvaćene Programom. Akcionim planom je predviđeno da će realizacija većine aktivnosti Revizorskog tijela, koje se odnose na jačanje kapaciteta institucije, unaprijeđenje revizorskog priručnika za različite vrste revizije, razvoj strateškog plana, uvođenje provjere kvaliteta, početi krajem 2017/početak 2018. godine. U izvještajnom periodu nije dospjela nijedna aktivnost Revizorskog tijela iz Akcionog plana.

Revizorsko tijelo je u 2016. godini pripremila godišnje planove i realizovalo sve planirane revizije subjekata zaduženih za upravljanje i implementaciju Operativnog programa

„Regionalni razvoj 2012-2013“, Operativnog programa „Razvoj ljudskih resursa 2012-2013“, programe prekogranične saradnje u finansijskoj perspektivi 2007-2013. Sačinjene su revizorske strategije za period 2017-2019.za programe koji se implementiraju u okviru IPA II perspektive.

Predstavnici Revizorskog tijela učestvovali su na konferenciji IPA II revizorskih tijela, radionicama u organizaciji Direktorata za susjedsku politiku i pregovore o proširenju, Evropske komisije, Instituta računovođa i revizora Crne Gore, Uprave za kadrove. U cilju obezbjeđivanja bolje organizacije poslova i ispunjavanja svih zahtjeva za obavljanje revizije programa koji se finansiraju u okviru Instrumenta pretprijetne podrške u decentralizovanom, odnosno indirektnom upravljanju, u novembru 2016.godine donesen je novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Revizorskog tijela. Sprovedene su procedure zapošljavanja tri nova revizora, tako da institucija sada broji 19 zaposlenih, od kojih je 14 revizora. 13 revizora je steklo sertifikat državnog ili internog revizora.

Revizorsko tijelo je u 2016.godini pripremlilo Prijedlog izmjena i dopuna Zakona o reviziji sredstava iz fondova Evropske unije, koji je Skupština Crne Gore usvojila 30.07.2016. godine.

III ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Započeta je (i u određenom broju slučajeva završena) realizacija svih aktivnosti koje su, u skladu sa Akcionim planom, dospjele u 2016. godini, pa se može konstatovati da je zadovoljavajući napredak ostvaren u određenom broju oblasti: implementaciji ESA 2010, prelasku sa obračunskog na akrujno računovodstvo, reformi Direkcije za upravljanje javnim dugom, eksternoj reviziji, oblasti carine i dr. Rok završetka manjeg broja aktivnosti nije mogao biti ispoštovan, imajući u vidu da je tokom realizacije identifikovana potreba dodatnog usklađivanja (priprema fiskalne strategije; zakona o javnim nabavkama;) i dorade (migracija podataka i obuke za modul za upravljanje imovinom). Za veliki broj mjera koje dopijevaju u 2017. godini sprovedene su pripremne aktivnosti i očekuje se realizacija u skladu sa planiranom dinamikom. Međutim, kao što je navedeno u izvještaju, rok početka realizacije značajnog broja aktivnosti je u Akcionom planu, u odnosu na plan iz Programa, odložen. Razlog za odlaganje je kašnjenje početka realizacijeprojekata koji će se finansirati iz sredstava pretpriprustupne podrške (IPA), a kroz koje je planirana implementacija velikog broja aktivnosti iz različitih oblasti reforme upravljanja javnim finansijama. Od pravovremenog početka realizacije pomenutih projekata, koji su ključni izvor neophodnog znanja koje je potrebno za transfer najboljih međunarodnih iskustava, u velikoj mjeri zavisi i implementacija Programa u rokovima koji su definisani dokumentom. Iako je priprema tenderske dokumentacije za veliki dio projekata u završnoj fazi, neophodno je intenzivirati aktivnosti kako bi tenderi bili što hitnije pokrenuti, te u tom smislu ojačati koordinaciju različitih zainteresovanih strana u procesu pripreme i raspisivanja tendera, a u cilju izbjegavanja daljih kašnjenja u realizaciji aktivnosti definisanih Programom i Akcionim planom.

Jačanje koordinacije i monitoringa realizacije Programa je značajno i s aspekta predstojećih aktivnosti koje se odnose na potrebu izvještavanja u cilju pripreme zahtjeva za dobijanje sektorske budžetske podrške, ali i potrebu izvještavanja o napretku u okviru sastanaka Posebne radne grupe za reformu javne uprave. U tom smislu, potrebno je razmotriti mogućnost izmjene sastava Koordinacione grupe, kako bi se u njen rad uključili predstavnici svih relevantnih institucija, posebno institucija nadležnih za oblasti koje su naknadno dodate u Akcioni plan, te uspostaviti praksu održavanja redovnih sastanaka grupe i pripreme izvještaja za visoko-rukovodni kadar Ministarstva finansija i Senat DRI.

Program predstavlja „živi dokument“, što podrazumijeva njegovo inoviranje jednom godišnje, shodno iskustvima koja će biti stečena tokom njegove realizacije, kao i eventualnim promjenama u evropskom zakonodavstvu. Imajući u vidu da je u 2016. godini Koordinaciona grupa identifikovala potrebu da se Akcionim planom obuhvate tri nove oblasti: carina, državna pomoć i revizija EU sredstava, značajno je u narednim mjesecima usvojiti inovirani Program kojim bi se obuhvatile i ove oblasti, te definisali specifični ciljevi i indikatori realizacije. Takođe, moguće izmjene Programa potrebno je razmotriti i u kontekstu sagledavanja mogućnosti za eventualne organizacione i funkcionalne promjene u institucijama nadležnim za pojedine oblasti Programa.

Aneks 1 Tabela pregled realizacije dospelih aktivnosti iz Akcionog plana za realizaciju Programa reforme upravljanja javnim finansijama, čiji je početak ili završetak realizacije planiran u 2016. godini

Oblast A: Održivi fiskalni okvir, planiranje i budžetiranje javne potrošnje			
Podoblast A.1 Srednjeročni budžetski okvir, uključujući fiskalnu strategiju			
Aktivnost	Rok	Status realizacije	Obrazloženje
<u>Aktivnost A.1.1</u> Izraditi fiskalnu strategiju u skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti	planirani datum početka: IV kvartal 2016; planirani datum završetka: I kvartal 2017	Realizacija u toku	Pripremljen prvi nacrt strategije; utvrđivanje na Vladi planirano u II kvartalu 2017. godine;
<u>Aktivnost A.1.2</u> Priprema plana mjera fiskalne politike u slučaju odstupanja glavnih fiskalnih agregata od nivoa definisanih fiskalnim pravilima	planirani datum početka: III kvartal 2016; planirani datum završetka: II kvartal 2017	Realizovano	Plan sanacije budžetskog deficita i javnog duga usvojen na Vladi i razmatran na Skupštini u okviru obrazloženja zakona o budžetu za 2017. godinu.
<u>Aktivnost A.1.6</u> Izraditi analizu funkcionalnosti postojećeg sistema strateškog planiranja uključujući komparativnu analizu sistema koji postoje u susjednim zemljama	planirani datum početka: IV kvartal 2016; planirani datum završetka: I kvartal 2017;	Realizacija u toku	U saradnjisa SIGMA-om djelimično realizovano u dijelu koji se odnosi na komparativnu analizu sistema koji postoje u susjednim državama (do sada pripremljeno za Hrvatsku i Srbiju);
<u>Aktivnost A.1.7</u> Izraditi metodologiju za izradu strateških dokumenata uključujući utvrđivanje minimalnih uslova vezano za sadržaj sektorskih strategija	planirani datum početka: IV kvartal 2016; planirani datum završetka: I kvartal	Realizacija u toku	Imajući u vidu da je oblast strateškog planiranja, u skladu sa izmjenama Uredbe o organizaciji i radu državne uprave, prešla u nadležnost novoformiranog Ministarstva

	2017		evropskih poslova, očekuje se da će aktivnosti na izradi metodologije biti intenzivirane u prvoj polovini 2017;
Aktivnost A.1.8 Kreirati institucionalni i regulatorni okvir za strateško planiranje na nivou državne uprave/određivanje njihove zakonske odgovornosti za implementaciju novog procesa planiranja	planirani datum početka: IV kvartal 2016; planirani datum završetka: I kvartal 2017	Realizacija u toku	Donesena Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o organizaciji i radu državne uprave; Slijedi donošenje Poslovnika o radu Vlade;
Podsystem A.2. Godišnje budžetiranje			
Aktivnost A.2.1 Razmotriti postojeću regulativu i procedure vezano za budžetiranje i na osnovu nalaza i najboljih praksi i iskustava u ovoj oblasti, izmijeniti nacionalni zakonodavni okvir s ciljem uspostavljanja pretpostavki za potpunu implementaciju programa	planirani datum početka: I kvartal 2016; planirani datum završetka: 2018	Realizacija u toku	Pripremljen Nacrt nove odluke o načinu pripreme i sadržaju programskog budžeta; Odluka će biti usvojena u II kvartalu 2017;
Podsystem A.3. Kapitalni budžet			
Aktivnosti A.3.8 Izraditi koncept daljeg razvoja kapitalnog budžeta	planirani datum početka: IV kvartal 2016; planirani datum završetka: II kvartal 2017	Realizacija u toku	Inicirane su aktivnosti koje se odnose na razmatranje postojećeg procesa pripreme i izrade kapitalnog budžeta, u cilju identifikovanja mogućnosti za njegovu naprijednje;
Oblast B: Izvršenje budžeta			
Podoblast B.1 Naplata prihoda – Poreska uprava			

<p>Aktivnost B.1.4 Ojačati administrativne i operativne kapacitete Poreske uprave Crne Gore (PUCG) u skladu sa standardima i zahtjevima EU definisanim u Poglavlju 16-Oporezivanje (;)</p>	<p>planirani datum početka: IV kvartal 2016; planirani datum završetka: 2018</p>	<p>U pripremi</p>	<p>Aktivnost će biti implementirana u okviru Twinning projekta IPA 2014 „Podrška Poreskoj upravi“; početak realizacije se očekuje u II kvartalu 2017;</p>
<p>Podoblast B.3. Javne nabavke</p>			
<p>Aktivnost B.3.1 Razmatranje zakonodavnog okvira za javne nabavke, tj. izmjena Zakona o javnim nabavkama (Sl. list CG, br. 57/14) i relevantnih podzakonskih akata s ciljem harmonizovanja sa zakonodavstvom EU</p>	<p>planirani datum početka: II kvartal 2016; planirani datum završetka: III kvartal 2016</p>	<p>Realizacija u toku</p>	<p>U cilju pripreme Nacrta novog zakona o javnim nabavkama izvršena je analiza postojećeg zakonodavnog okvira; Nacrt zakona je pripremljen;</p>
<p>Aktivnost B.3.2 Napraviti tabelu usklađenosti da bi se procijenio nivo harmonizacije izmijenjenog Zakona o javnim nabavkama (Sl. list CG, br. 57/14) i relevantnih podzakonskih akata sa zakonodavnim okvirom EU (Direktiva 2014/24/EC i Direktiva 2014/25/EC)</p>	<p>planirani datum početka: II kvartal 2016; planirani datum završetka: III kvartal 2016</p>	<p>Realizacija u toku</p>	<p>Prati Aktivnost B.3.1 i B.3.3; paralelno sa pripremom Nacrta zakona o javnim nabavkama, pripremana je tabela usklađenosti,;</p>
<p>Aktivnost B.3.3 Izraditi nacrt Zakona o javnim nabavkama i podzakonskih akata (uključujući obrasce, standardnu tendersku dokumentaciju, obrazac ugovora i priručnik o javnim nabavkama)</p>	<p>planirani datum početka: III kvartal 2016; planirani datum završetka: II kvartal 2017</p>	<p>Realizacija u toku</p>	<p>Nacrt je pripremljen; Programom rada Vlade za 2017. godinu planirano je utvrđivanje prijedloga novog zakona u II kvartalu 2017. godine;</p>
<p>Aktivnost B.3.6. Kampanja za podizanje svijesti</p>	<p>planirani datum početka: III kvartal 2016; planirani datum završetka: IV kvartal 2017</p>	<p>Realizacija u toku</p>	<p>Utvrđeni su pravci i način realizacije kampanje za podizanje svijesti;</p>

Podoblast B.4 Državna pomoć			
Aktivnost B.4.3 Sprovođenje praćenja ostvarenih rezultata kroz analize nacionalnih slučajeva državne pomoći u običajnom pravu EZ	planirani datum početka: II kvartal 2016; planirani datum završetka: I kvartal 2019	Realizacija u toku	Odjeljenje za državnu pomoć sprovodi praćenje ostvarenih rezultata u kontekstu donošenja rješenja o usklađenosti s pravilima državne pomoći; u 2016. realizovano 19 slučajeva državne pomoći;
Podoblast B.5 Reforma Odsjeka za upravljanje dugom, analizu zaduženosti, upravljanje gotovinom i odnose sa inostranstvom			
Aktivnost B.5.1 Restrukturiranje Odsjeka za upravljanje dugom, analizu zaduženosti, upravljanje likvidnošću i odnose sa inostranstvom kao službe politika i procedura (front office) i službepodrške (back office)	planirani datum početka: II kvartal 2015; planirani datum završetka: IV kvartal 2016	Realizacija u toku	Pripremljen prijedlog nove strukture Direkcije za upravljanje javnim dugom; dinamika sprovođenja promjene u strukturi zavisiće od dinamike usvajanja novog Pravilnika o sistematizaciji Ministarstva finansija;
Aktivnost B.5.2 Obuka zaposlenih u Odsjeku za upravljanje dugom, vezano za različite finansijske operacije, svijest i obuka o različitim finansijskim derivatima, priprema i analiza zaduženosti, bolje upravljanje dugom	planirani datum početka: I kvartal 2016; planirani datum završetka: II kvartal 2017	Realizacija u toku	Uz podršku MMF-a sprovedene obuke na temu analize zaduženosti i pripreme strategije za upravljanje javnim dugom;
Aktivnost B.5.3 Implementacija novog softverskog mehanizma za upravljanje javnim dugom i gotovinom	planirani datum početka: II kvartal 2015; planirani datum završetka: IV kvartal 2016	Realizovano	Implementirano softversko rješenje;
Aktivnost B.5.5 Analiza slabosti u postojećoj i izrada Strategije za upravljanje javnim dugom	planirani datum početka: I kvartal 2016;	Realizacija u toku	izvršena analiza slabosti postojeće Strategije za upravljanje javnim dugom;

2018-2020	planirani datum završetka: IV kvartal 2017		nova strategija za upravljanje dugom, koja će se odnositi na period 2018-2020. godine će biti finalizovana i usvojena u prvoj polovini 2018. godine
Podoblast B.6 Reforma sistema zarada u javnom sektoru			
<u>Aktivnost B.6.1</u> Izrada i odobrenje regulative o zaradama državnih službenika	planirani datum početka: 2014; planirani datum završetka: II kvartal 2016	Realizovano	U februaru 2016. usvojen Zakon o zaradama zaposlenih u javnom sektoru;
<u>Aktivnost B.6.2</u> Implementacija novog softvera za obračun i kontrolu zarada u javnom sektoru	planirani datum početka: IV kvartal 2016; planirani datum završetka: 2018	U pripremi	U završnoj fazi je priprema tenderske dokumentacije za realizaciju IPA projekta (III komponenta projekta „Podrška politikama upravljanja javnim finansijama“), kojim će se obezbijediti implementacija novog softverskog rješenja za centralizovani obračun zarada
Oblast C: Razvoj interne finansijske kontrole u javnom sektoru (PIFC)			
<u>Aktivnost C.1.9</u> Jačanje kapaciteta CHU za sagledavanje kvaliteta finansijskog upravljanja i kontrole i unutrašnje revizije	planirani datum početka: II kvartal 2016; planirani datum završetka: IV kvartal 2017	Realizacija u toku	Uz podršku SIGMA-e, sprovedeno je sagledavanje kvaliteta finansijskog upravljanja i kontrola u dvije institucije; organizovana tzv. FOKUS grupa; na osnovu datih smjernica CHU je sprovedla sagledavanje kvaliteta finansijskog upravljanja i kontrola u još tri institucije.

Oblast D: Finansijsko izvještavanje i računovodstvo

Podoblast D.1 Prelaz sa gotovinskog na obračunsko računovodstvo i finansijsko izvještavanje

<p><u>Aktivnost D.1.1</u> Obezbijediti obuku o obračunskom računovodstvu za računovođe iz javnog sektora</p>	<p>planirani datum početka: I kvartal 2016; planirani datum završetka: IV kvartal 2017</p>	<p>Realizacija u toku</p>	<p>U 2016. godini realizovan prvi ciklus obuke za 40 polaznika iz različitih organa državne uprave; U martu 2017. godine planiran početak novog ciklusa obuke;</p>
<p><u>Aktivnost D.1.3</u> Prilagoditi kontni plan novim računovodstvenim zahtjevima</p>	<p>planirani datum početka: I kvartal 2016; planirani datum završetka: 2019</p>	<p>Realizacija u toku</p>	<p>Rad na ažuriranju kontnog okvira, koji će biti usklađen sa potrebama obračunskog računovodstva je u toku, a u saradnji sa UNDP i slovačkim ekspertom.</p>
<p><u>Aktivnost D.1.7</u> Implementacija modula za preuzete obaveze (Commitment Module) za dva ministarstva</p>	<p>planirani datum početka: III kvartal 2015; planirani datum završetka: IV kvartal 2016</p>	<p>Realizovano</p>	<p>Moduli su implementirani i u produkciji su od 1. aprila 2016. godine;</p>
<p><u>Aktivnost D.1.8</u> Implementacija modula za upravljanje imovinom</p>	<p>planirani datum početka: III kvartal 2015; planirani datum završetka: IV kvartal 2016</p>	<p>Realizacija u toku</p>	<p>Softver je programiran i izvršena je djelimična migracija podataka</p>
<p><u>Aktivnost D.1.9</u> Obezbijediti obuku za računovođe iz javnog sektora o novoj implementacionoj regulativi i korišćenju novog modula za upravljanje imovinom</p>	<p>planirani datum početka: III kvartal 2015; planirani datum</p>	<p>Realizacija u toku</p>	<p>Sprovedena je obuka za predstavnike <u>direktnih budžetskih korisnika</u> za korišćenje novog modula za upravljanje imovinom;</p>

završetka: IV kvartal
2016

Podoblast D.2. Uskladenost sa Evropskim sistemom računa (ESA) 2010 i Državnom finansijskom statistikom (GFS)

<u>Aktivnost D.2.1</u> Institucionalna klasifikacija	planirani datum početka: I kvartal 2016; planirani datum završetka: I kvartal 2017	Realizacija u toku	Institucionalna klasifikacija finalizovana; usvajanje planirano za I kvartal 2017;
<u>Aktivnost D.2.2</u> Ekonomska klasifikacija	planirani datum početka: I kvartal 2016; planirani datum završetka: II kvartal 2017	Realizacija u toku	pripremljenesuprevedbenetabelesanacionalnogkontnogplanana ESA2010 kodove;toku je rad navremenskomprilagođavanjuglavnihkategorijaprihoda i obračunukamataprema ESA2010 metodologiji; pripremljenobrazac za vremenskoprilagođavanjeglavnihkategorijaprihoda, obrazac za obračunkamate, obrazac za <i>super dividend test</i> i obrazac za bilježenjegarancija
<u>Aktivnost D.2.3</u> Funkcionalna klasifikacija	planirani datum početka: II kvartal 2016; planirani datum završetka: III kvartal 2017	Realizacija u toku	Postignut je visokstepenusaglašenostifunkcionalneklasifikacijesa COFOG klasifikacijom (klasifikacijafunkcijadržave) koja je potrebna za implementacijupomenutemetodologije, pa se ne očekujuznačajnijeizmjene;
<u>Aktivnost D.2.5</u> Izmjene u regulatornom okviru	planirani datum početka: IV kvartal	Realizacija u toku	Početni korak za buduću izmjenu regulatornog okvira predstavlja

	2016; planirani datum završetka: I kvartal 2018		potpisivanje Sporazuma između MF, CBCG i Monstata, kojim je izvršena raspodjela posla, nadležnosti i odgovornosti; intenziviranje radana izmjena regulatornog okvira se očekuje u narednom periodu
Aktivnost D.2.6 Poboljšanje GFS procedura	planirani datum početka: III kvartal 2016; planirani datum završetka: II kvartal 2018	Realizacija u toku	Započet je radna unaprijeđenju GFS procedura čije se intenziviranje očekuje u narednom periodu; Obezbijedena je i tehnička podrška od strane MMF-a za GFS.

Oblast E: Razvoj i jačanje eksterne revizije

Podoblast E.1. Kapacitet DRI za ispunjavanje INTOSAI standarda

Aktivnost E.1.6 Smjernice za reviziju završnog računa budžeta države i organizovati radionicu (obuku) za osoblje revizije o implementaciji smjernica za reviziju završnog računa budžeta države	planirani datum početka: III kvartal 2016; planirani datum završetka: III kvartal 2017	Realizacija u toku	DRI od jula 2016. godine radi na usaglašavanju Nacrta smjernica za reviziju završnog računa budžeta države sa ekspertima SIGMA-e; u narednim mjesecima se očekuje da eksperti SIGMA-e dostave komentare na novu verziju Nacrta smjernica;
Aktivnost E.1.7 Smjernice za ocjenu primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti	planirani datum početka: III kvartal 2016; planirani datum završetka: II kvartal 2017	Realizacija u toku	U julu 2016. godine pripremljen prvi Nacrt smjernica za ocjenu primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti, nakon čega je sprovedeno usaglašavanje teksta smjernica sa predstavnicima SIGMA-e; u toku je izrada konačnog teksta, nakon čega će Nacrt biti dostavljen Senatu DRI na usvajanje;
Aktivnost E.1.8 Obezbijediti neophodne	planirani datum početka: I kvartal	Realizacija u toku	U IV kvartalu 2016. godine sprovela postupak javne nabavke poslovnog prostora putem otvorenog

prostorije za rad DRI u cilju povećanja revizorskih kapaciteta	2016; planirani datum završetka: 2018	toku	postupka. S obzirom na činjenicu da nije bilo ponuda, postupak je obustavljen, a predmetna nabavka je planirana Planom javnih nabavki DRI za 2017. godinu. Donesena je Odluka o pokretanju tenderskog postupka i u toku je priprema tenderske dokumentacije;
--	---	------	--

